

PONĘTA (13) *sb f*

o *prawdopodobnie jasne* (*tak w po-*); a *jasne*.

sg *N* ponęta (3). ◇ *G* ponęty (2). ◇ *A* ponętę (3). ◇ *I* ponętą (5). ◇ [*pl I* ponętami.]

Sł stp notuje, Cn brak, Linde także XVIII – XIX w.

1. *Przynęta, pokarm wkładany do siodeł lub nakładany na wędkę w celu zwabienia zwierząt* (10) : Inesco – Ponętę daię, ofłukuię *Calep* 530; *Inefcare* ięft to fłowo ptáłznicze. *Inefcare aues*: Ponętę fypác ptakom żeby ie łatwiey połowić. *KlonWor ded* **3; *Dziwuyże* fię tu ptakom z infzymi żwierzęty/ Ze częfto gárdło dáią dla márney ponęty. *KlonWor* 27, 55; [A ielzczę lepiey gdy ptakom dařz ponętę tu y owdzie po iednym żiarnku fypiąc áże do klatki *Cresc* 1571 636].

W porównaniach (3): *mnima człowiek/ áby tákowe złe ludzi náturá/ nářchwał dla tego przyiemne ftworzyłá/ żeby łatwiey gładką twarzą/ iáko myfliwcy ponętą ptaki/ zdradzić mogli. GórnDworz* L14v; *CzechEpPORz* **4; *Ktorego [lichwiarza] dobrodzieyftwo ięft iáko ponętá: Bo tą vbogie ludzi połowi do řzczętá: Iáko ptáłznik Cietrzewie/ czubáte czeczotki Iáko Sárnny myřliwiec/ y rybołow płotki. KlonWor* 75.

W charakterystycznych połączeniach: marna ponęta; ponętę dawać, sypać; obracać się za ponętą.

Przen (3) : *Druga [posługa = żart] ięft/ kiedy ktho nágotowawřzy řidło/ ponętą przywiedzie kniemu/ iż fię řam człowiek vłowi. GórnDworz* S4.

a) *To co kusi, nęci* (2) : *Ieden [puřcił się w rzekę wplaw] dla zysku y dla márnych grořzy/ Drugi teř k woli krádźioney rořkofzy/ Gdy záyřzał okiem prętką chucią zięty/ Wdźięczney ponęty. KlonFlis* C3; *A ponętá nie infza ięft/ iedno chytróřć/ twarzyćká y mowká łágodna/ vgadzánie y ćierpliwořć/ zálecenie towáru choćia złęgo KlonWor ded* **3.

[*W porównaniu: á iáko rybá pod nářtrogą wędę/ tháky [lege: tak i] mizerny řwiát pod tymi łákociámi y ponętámi zátrácenie bierze y połyka. GrzegŻarnPos* 1597 3/707 (*Linde*).]

2. *Zachęta* (3) :

ponęta do czego (2): *Komiećić nam to y řzkuty řpráwiły Y nas w ták márne vřtáty wpráwiły/ Táknam dodały do złęgo ponęty Morřkie okręty. KlonFlis* C4v; *KlonWor* 41.

Szereg: »podżoga, ponęta« (1): *Zle wychowane dzieci/ zuchwále chłopiętá; Podżogá do niecnoty/ do złęgo ponętá. KlonWor* 41.

Wyrażenie przyimkowe: »za ponętą [czyją]« (1): *bo się řpodziewa, że nie w řwą řamę nadzieję, ale řnadź za ponętą czyją řflanci tego fię ważyć mieli Diar* 22.

Synonimy: 1. *wab*; 2. *pobidka, pobudka, pobudzenie, podniata, podżoga*.